

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Difficultas III. De gradibus Intensionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

materia habet partes entitativas, quantitas, extensas, bicubitum item consistit in indivisibili, quia si illi addas siue demas non erit bicubitum, & tamen bicubitum habet in se plures palmos. Directè autem dicitur essentiam qualitatibus & aliorum, quoad Metaphysica prædicata, stare in indivisibili; compati tamen potest illa indivisibilitas divisibilitatem Physicam.

OBJICITUR III. Purus actus non habet quidquam potentiae. Qualitas est purus actus. Ergo non habet quidquam compositionis, consequenter nec additionis partis ad partem.

RESPONDETUR. Phrasim in hoc argumento non esse exactam. Ly enim actus purus supponit pro Deo, vera ergo erit propositio de actu puro Increato, non creato; dicique potest, actum creatum non habere quidquam potentiae, hoc est, materiae, prout illi appropriatur Ratio potentiae & subiecti: nam forma quâ talis non dicit materiam, falsum tamen est, quod non dicat quidquam potentiae, in ordine ad aliquod creatum constituendum, consequenter dabitur adhuc locus ad constituendum intensum per additionem partis ad partem.

Agendum hic esset de mente Sancti Thomae, de ea exacte Hurtadus sectione 5. Inter locos adduci solet ille, quo docet, formam separatam à subiecto, non posse intendi, sed hanc auctoritatem rectè explicat Cajetanus, quod scilicet si daretur forma, quæ non esset in subiecto, nec ordinem diceret ad illud, talis forma intendi non posset, siquidem intentio exigit fieri in eadem parte subiecti. Pro nobis est S. Thomas 2da 2da quæst. 24. Art. 4. ubi docet, eos propriam vocem ignorare, qui dicunt habitum charitatis per radicationem intendi in subiecto, quin ipsa charitas in subiecto augeatur.

DIFFICULTAS III.

De Gradibus Intensionis.

Id quod præcipuè in hac materia quæritur, est; An gradus intensionis sint homogenei, hoc est ejusdem rationis, soloque præcisè numero distincti; an verò heterogenei, seu diversæ rationis, & plusquam numero distincti.

Punctum Difficultatis 1.

An gradus Intensionis sint homogenei?

DOCET esse gradus heterogeneos Suarez. Hurtadus. Lugo de Incarnatione Disputatione 5. Sect. 7. n. 44. Negat Vasquez. Arriaga. Recentior Suarez.

DICENDUM est. Gradus intensionis esse homogeneos; Missis aliorum probationibus, quas confutatas videbis apud Recentiores.

PROBATUR Conclusio. Ex una parte non implicat contradictionem intentio, quæ fiat nisi per additionem homogeneam, sicut etiam non implicat alia quæ fiat per additionem heterogeneam. Ex altera parte, nulla est necessitas, & nullum fundamentum heterogeneæ pluralitatis. Ergo sicut non sunt multiplicanda Entia sine necessitate, ita nec heterogeneanda.

PROBATUR 2. Ponamus unum gradum intensionis; hic cum sit Materialis, continet in se plures partes & proportionales, & aliquotas, quæro, an illæ partes unius gradus sint homogeneæ? an heterogeneæ? si homogeneæ? Ergo & reliqui gradus poterunt esse homogenei, non enim major ratio unius, quam alius. Si heterogeneæ, quæro, an omnes sint heterogeneæ? an aliquæ? Si aliquæ tantum, Ergo dabuntur alia homogenea, cur ergo non & gradus, quod si omnes partes illius unius gradus, sunt heterogeneæ, quæro an partes illæ sint divisibiles? an indivisibiles? si indivisibiles, redeunt argumenta facta in Materia de Quantitate contra Zenonistas. Si autem sunt divisibiles. Ergo in illa heterogeneitate, sunt similes adeoque homogeneæ, Ergo & gradus homogenei esse possunt.

PROBATUR III. Communitè à pari. Quæcunque ratio probat partes quantitatis esse ejusdem rationis, & posse nihilominus facere extensionem, eadem probabit, esse posse partes ejusdem rationis, & facere intensionem.

RESPONDEBIS. Quantitatem, cum sequatur Materiam, quæ ipsa habet partes homogeneas, debere habere iidem partes homogeneas, ita passio sequatur naturam subiecti.

CONTRA. Quia saltem intentio Materialis sequitur Materiam, cur ergo saltem illa non habebit partes ejusdem rationis? reditque argumentum. Potest sequi extensio naturam materiae, partes homogeneas habentis, & tamen non nisi partibus homogeneis. Ergo & intentio.

OBJICITUR I. Qualitas magis perficitur intensione quam extensione, quæ perfectior salvari non potest, si sint gradus homogenei, nam iidem gradus qui sunt in extensione, si ponantur in eadem parte subiecti, perficient intensionem.

RESPONDETUR. Argumentum multum probare, probat enim etiam gradibus heterogeneis non posse perfici intensionem, quia gradus v.g. Quintus posset poni in prima extensionis parte aliquota. Directè autem dici potest quod Qualitas magis perficiatur, intensione quam extensione; sed hoc non obstante, poterit adhuc illud esse Intentio, quod aliàs foret non nisi Extensio, casu quo in eadem parte subiecti, eadem Qualitas ponatur, nec oppositum probat Argumentum.

INSTAT Hurtadus. Perfectio extensiva, est valde materialis, & per accidens; hinc hoc complexum Deus & creatum est perfectius exten-

tensivè ipso Deo, quamvis intensivè nihil possit esse Deo perfectius.

RESPONDETUR. Concedo interim totum, nego autem inde sequi, quod qualitas non sit intendenda, si id, quod extensivè in pluribus erat positum, in eadem omnino parte subiecti ponatur; quæ intensio non competet Deo addita creatura, quomodo enim reciperetur in eadem parte subiecti, Deus & creatura, quomodo ordinaretur ad eandem rationem, &c.

OBJICITUR 2. Si intentio efficeretur sola additione graduum homogeneorum, non esset ratio, cur potius primus producat, quam secundus. Item cur in remissione hic potius expellatur, quam alius; & tamen certum est, cum gradu caloris octavo, non posse stare naturaliter vel unum gradum frigoris.

RESPONDETUR. Unumquodq; agens calidum ut octo, habet plures numero inde sua virtute gradus heterogeneos, quos producere potest; unde ergo provenit, quod hunc potius gradum heterogeneum producat; si id referes in ordinem à Deo præstitutum, referemus & nos. Quod attinet ad remissionem cur hic potius vel ille gradus expellatur, referri etiam debet in determinationem divinam; quod non est novum, cum desunt alicujus indifferentia determinativa creata, quodque unus gradus frigoris non sit possibilis cum gradu octavo, non oritur ex speciali aliqua conditione gradus octavi, sed quia subiectum est incapax, vel quia octo gradus caloris, exemplo debellant unum gradum frigoris. Et sicut referre tu id posses in excellentiam gradus octavi, ita & nos referre possemus in excellentiam omnium simul positorum.

INSTABIS 1. Non est major virtus requisita in subiecto informato octo gradibus caloris, ad recipiendum unum gradum frigoris, quam sit in eodem subiecto informato octo gradibus caloris, ad recipiendum octo v.g. gradus lucis; imò plus videtur esse recipere octo gradus lucis; quam recipere unum frigoris, sed potest v.g. aer calidus ut octo, recipere octo gradus lucis. Ergo poterit recipere & unum frigoris.

RESPONDETUR. Rigorose & præse loquendo, nec secundum phrasim communem, non ex incapacitate subiecti oritur, quod cum octo gradibus caloris non possit stare unus gradus frigoris, si enim ex incapacitate subiecti id oriretur, etiam divinitus id non fieret, quia capacitas subiecti, est ipsa entitas subiecti: si ergo entitate sua repugnat subiectum recipere illos gradus, illam entitatem capacem non potest reddere etiam Deus. Sicut quia entitate sua Rationale repugnat Irrationali, ne divinitus quidem Rationale fieri potest Irrationale. Ordinariè tamen dicitur id proficisci ex incapacitate subiecti latiori modo; quia scilicet cum agens nullum sit, quod subiecto calido ut octo, manenti calido ut octo,

inducere possit unum gradum frigoris, sit, ut dicamus incapax esse subiectum: quia capacitas proxima respicit naturale agens. Quod autem non detur tale Agens inductivum, rejici id debet in naturam ipsorum accidentium, & contrarietate à posteriori cognitam, secundum quam, ignem qui est calidus ut octo, non dicimus unquam frigere. Quia autem calor non habet talem contrarietatem cum luce, stare cum illius, non tantum uno, sed etiam octo gradibus potest.

INSTABIS 2. ex Oviedo. Ponamus quod subiectum habeat gradus quatuor caloris, & quatuor frigiditatis, accedat aliud agens, quod inducat unum gradum caloris, eo casu non est ratio, cur potius cedat aliquis gradus caloris, quam frigoris, idque ideo, quia gradus caloris adveniens non opponitur cum gradibus frigoris, imò stare cum illis posset, si non inveniret subiectum octo gradibus informatum. Ergo opponitur cum tota nonnisi illa collectione. Ergo non erit ratio, cur potius cedat unus gradus frigoris quam caloris.

RESPONDETUR. Attendo ad impossibilitatem una cum octo gradibus præexistentibus unius insuper gradus, ex vi huius tituli, non magis calor deposcet expulsionem unius gradus caloris, quam expulsionem unius gradus frigoris; idem enim titulus, nempe octo gradus, utrobique reperitur; nihilominus unus gradus caloris, respectu subiecti quatuor gradibus caloris, & quatuor gradibus frigoris informati, alio titulo determinat sibi potius expulsionem frigoris, nempe ratione oppositionis contrariæ, secundum quam pugnant inter se; contrariæ inquam, & non tantum dissimilis, quia aliàs accessus caloris, deberet deposcere expulsionem coloris, cui etiam dissimilis est: & cum gradus præexistentes frigoris non potuerint resistere ut non produceretur ille gradus, nec etiam se poterunt conservare, & defendere omnes, in circumstantia præcipue aliorum etiam præexistentium graduum caloris.

INSTABIS 3. Maurus quæst. 28. Operationes naturæ sunt ordinatæ per se, & non solum per accidens, sed in alteratione prius inducitur unus gradus, deinde alius. Ergo certus gradus ex sua natura intrinseca postulat introduci post alium. Ergo tales gradus habent aliquam heterogeneitatem ordinis.

RESPONDETUR. Concedo, quod operationes naturæ, sint ordinatæ per se; ad salvandam tamen hanc ordinationem, non est necesse ponere in ipsis gradibus heterogeneitatem; certè enim quando generatur aqua, aer, ignis, terra, est illic operatio naturæ per se ordinatæ, nec prius generatur multum aquæ, antequam generetur minus aquæ, & tamen ad hoc salvandum, non est necesse ponere partes illas substantiales elementorum heterogeneas, ita nec in præsentem

† (E)

erit

erit necesse illas ponere; salvaque homogeneitate, erit illa operatio naturæ per se ordinata, quia scilicet non potest fieri prius major intensio, postea minor, licet per se, non sit ordinata illa operatio hoc sensu, quod sit ordo per se, inter ipsos gradus adlativos Intensionis.

OBJICITUR 3. Si gradus sunt homogenei, sequitur non intendi tantum aliquid, quin possit intendi magis: quia quando aliquid crescit per extensionem, non ita crescit, quin magis & magis semper possit crescere; idque ideo: quia quantitatis partes sunt homogeneæ. Ergo etiam non ita aliquid intenditur, quin magis & magis intendi possit cum etiam intensionis partes sint homogeneæ.

RESPONDETUR. Querendo, cur si gradus sint heterogenei non sint ulterius multiplicabiles, adeoque magis intendentes, si id referatur in incapacitatem subiecti, vel defectum agentis productivi; idem & nos dicemus.

INSTABIS. Transferat Deus homogeneum calorem ignis A, in ignem B, additio illa, vel faciet magis calidum, vel non, si non faciet. Ergo nec prior additio graduum homogeneorum fecit magis calidum, si faciet. Ergo per nos non est ratio, cur magis & magis intendi non possit calor.

RESPONDETUR. Retorquendo argumentum, in casu quo heterogeneus calor unius ignis transferatur in alium; directe dici potest, in intensionibus talium qualitatum haberi terminum supremum, ipsos octo gradus, hinc quidquid ultra poneretur magis intensum? non faceret.

OBJICITUR 4. Si ad rationem intensionis sufficiunt gradus homogenei, sequitur quod si divinitus duæ quantitates in eadem parte subiecti recipiuntur, redderent subiectum intensius quantum, & tamen hoc falsum est.

RESPONDETUR. Disparitatem esse; quia ad intensionem non solum id requiritur, ut aliquid sit in eadem parte subiecti, sed etiam ut sit natura sua de genere qualitatis; quod ipsum non sufficit, quia multæ dantur qualitates quæ non sunt capaces intensionis, & ita potentia, si essent distinctæ ab anima, censent omnes quod non essent intensibiles, sed sequerentur conditionem animæ, quæ non intenditur, & licet quidem perfectiones aliquæ dentur, quæ quamvis consequantur suas essentias, nihilominus intenduntur, id nihilominus verum est de passionibus, quæ ad diversas formas disponere possunt; sic humiditas, frigiditas, aqua, sunt passionibus, intensibiles tamen, quia ad diversas formas disponere possunt, jam autem quantitas nec est de genere qualitatis, & quamvis foret non ostenditur, quod secum traheret prædicatum: Intensiva ideo quantitas multiplicatio posita, in eadem parte subiecti non intenderet illud.

NOTO ex Arriaga & recentiori Suarez. Ca-

su quo octo partes quantitatis penetrarentur, & in singulis partibus quantitatis esset unus gradus caloris, adhuc non intenderetur calor ut octo, quia ille gradus esset in diversis partibus subiecti, quantumvis penetratis, & sic v.g. albedo partium corporis Christi, est penetrata, neque tamen Christus in Eucharistia & magis albus, quam in cælo, quia illi gradus sunt in diversis partibus subiecti, quantumvis penetratis.

INSTABIS. Tam perfecte quantitas unius digiti est quantitas, quam quantitas unius palmi, idque ideo quia quantitas partibus homogeneis constat. Ergo etiam tam perfectus erit unus gradus qualitatis quam octo, quia eis convenit homogeneitas partium.

RESPONDETUR. Cum quantitas non sit qualitas, & recipi etiam non possit in eadem parte subiecti, non faciet intensionem. Secus unus gradus qualitatis, qui gradibus octo est æquivalens quoad prædicata essentialia, non autem numerica & individualia.

OBJICITUR 5. Si intensionis gradus sunt homogenei, sequitur quod si in Intellectum aliquis plures cognitiones aliorum transferrentur, intensius ille cognosceret objectum; nihil enim decisset ad intensionem: nam cognitio ex sua parte admittit intensionem, ex altera parte per nos intensio, multitudine homogenea stat.

RESPONDETUR. Eo casu non futuram cognitionem illam intensiorem, quia ad hoc ut fiat intensio per additionem gradus ad gradum, est necesse ut subiectum possit participare rationem, sibi ab illis formis tribuendam; & sic si non posset calor calidum facere, non intenderetur per illum calorem calidum, cum ergo cognitio ab uno principio producta, non possit aliud principium reddere intelligens, fit ut multiplicatio illarum cognitionum, non reddat animam, in qua illæ cognitiones recipiuntur magis intelligentem. Quodque in aliis intensionibus est unitas subiecti, quod intenditur, hoc in actu vitali est unitas ipsius actus. Quia ergo non intra unitatem ipsius actus, sed cum illorum plurificatione fit illa multiplicatio, non fundabit actum intensiorem.

Punctum Difficultatis 2.

Solvitur principale fundamentum.

OBJICITUR Suarez. Si gradus intensionis omnes sunt homogenei, sequitur quod agens, potens producere octo gradus in diversis partibus, possit eosdem in eodem subiecto producere, quod si verum sit, sequitur agens ut quatuor, quod potest in diversis partibus subiecti, producere calorem ut tria, fore etiam potens producere in eodem subiecto. Ergo poterit producere maiorem intensionem quam habet. Eadem difficultas sic aliter proponitur calidum ut quatuor,

tuor potest producere unum gradum caloris in subiecto frigido. Ergo etiam poterit producere unum gradum caloris in subiecto calido ut quatuor, est enim ejusdem rationis cum gradu caloris uno, producendo in frigido. Ergo si potest illum producere in subiecto frigido, poterit etiam producere in subiecto, calido ut quatuor.

Advertit Oviedo circa hæc præsentem difficultatem versari, cur agens non producat in prima parte subiecti totam qualitatem, quam potest in tota sphaera producere? cur saltem non producat talem intensiorem? cur nullum gradum in passo sibi simili producere possit? cur in passo sibi dissimili quoad gradum unum, illum saltem gradum producere non possit? &c.

RESPONDET Oviedo I. & supponit agens habere sphaeram divisibilem & terminum definitum ut probat experientia, supponit ite quod agentia habeant determinatam virtutem agendi, cum & ipsum esse illorum sit finitum & determinatum. Quo supposito rationem dat, cur in prima parte non producat agens omnes gradus, quos alias in sphaera activitatis producere potest: quia si omnes produceret, nihil ulterius in sphaera posset producere, neq; haberet sphaeram divisibilem, quod autem non producat talem intensiorem, qualem in se habet, aut majorem rationem reddit, quia habet sphaeram finitam & limitatam, quam non haberet, si produceret effectum æquè intensum, quia si calor ut octo, existens in parte A: produceret calorem ut octo, calor ut octo productus in B. parte produceret alium calorem ut octo in parte C, & sic nunquam terminaretur activitatis sphaera: dicit ulterius quod agens in sua virtute contineat certos & determinatos gradus qualitatis, quos semel potest producere, & ex altera parte habens sphaeram divisibilem, sic gradus quos producere potest dispensare debet, ut in omnibus partibus illius, aliquem gradum caloris producat. Cujus ulterior ratio a priori est. Quia omnes gradus quos potest producere insumpsit in determinata sphaera. Quare autem nullum gradum in passo sibi simili producere potest, & in passo sibi dissimili, quoad unum gradum, non possit nihilominus illum gradum producere, rationem dat, quia scilicet agens est potius sollicitum de conservandis illis gradibus, quam de producendo novo, neq; illos potest conservare, & alium producere, quia eadē virtus requiritur ad conservandum, & ad producendum. *Hæc Responsio*

NON SATISFACIT I. Quia ut videre est apud ipsum hic puncto I. n. 19. non debet rejici solutio hujus difficultatis in naturam agentium, quod ipsum tamen facit Oviedo. Quia si quæram cur divisibilem habeat agendi sphaeram, nulla alia ratio reddi potest nisi rejiciendo in naturam agentium. Rursus si quæram, cur agens in sua virtute non nisi certos gradus contineat, quos simul potest producere, etiam si in remo-

tioribus possit adhuc aliquid, referri non potest nisi in naturam agentium, si quæram, cur obligatum sit agens ita dispensare actionem, redditur ratio natura agentium. Si quæram, cur agentia potius sint sollicita de conservandis ab alio agente productis gradibus, quam de aliquo à se producendo, id etiam non nisi in naturam agentium referri potest.

NON SATISFACIT 2. Quia immerito assumit quod si calor ut octo in parte vicina produceret calorem ut octo, quod inquam non haberet sphaeram finitam & limitatam. Quod ipsum probatur. Possibile est agens quod haberet certam & determinatam sphaeram, quamvis in singulis partibus æquè intensam producat qualitatem, quo casu adhuc limitatū esset illud agens. Sic v. g. Angelus habet limitatam suæ locabilitatis sphaeram, quam se toto implet, & æquè est in prima parte loci, ac in secunda, & in omni ejus parte æquè agere potest. Neq; tamen ultra sphaeram locabilitatis, locare se potest, aut extra illam agere, habetque adhuc & locabilitatis & activitatis sphaeram finitam. Ergo ex præciso titulo æqualitatis agendi, in tota sphaera, non debet inferri infinitas agendi, quod ipsum in hoc resolvitur. Quia aliud est æquè agere posse in tota sphaera, & aliud est extensio sphaeræ. Poterit ergo quoad sphaeram esse determinatum agens, quamvis in tota sphaera, æquè agere possit; sed istis etiam positis, divisibilitas sphaeræ agendi salvari posset ex certa parte, in quam agitur divisibili.

NON SATISFACIT 3. In quantum docet sollicitum esse agens potius de conservando, quam de producendo novo gradu. Ratio, quia fieri potest ut ab alio principio conservetur illa qualitas eoq; naturali, cur ergo tunc sollicitudinem illam de conservando nō deponet, & non transfert illam ad producendum, & cur tam multum rationis, ut ille in simili inquit,tribuendum sit agentibus, quæ ita respiciant ad conservationem, & nolint se movere ad productionem. Danda ite ratio, cur agentia potius sint sollicita, de conservandis quam de producendis gradibus.

RESPONDETUR 2. communiter. Quia scilicet finis agentis est, assimilare sibi passum, quo sine cessante, cessat actio; hinc non agit in sibi simile, non defectu virtutis, sed defectu finis inveniendi ab agente. *Hæc Responsio*

NON SATISFACIT I. Quia ex eo quod agens intendat assimilare sibi passum, nō respondetur ad prædictas difficultates. Nam in primis ex eo, quod agens intendat assimilare sibi passum, sequitur debere illud assimilare cum potest, sed eo casu quo calidum ut quinq; produxit in prima parte non nisi tres gradus caloris, potest assimilare sibi passum, producendo eos gradus residuos duos, quos in remotioribus partibus produxit. Ergo eos producere poterit. Deinde prædicta responsio probat, quod in remotio-

† (E) 2 ribus

ribus partibus nihil deberet producere, sed totum se conferre, nonnisi ad primam partem.

NON SATISFACIT 2. Calidum ut quinq; producens plures gradus quam quinq; in remotioribus partibus subiecti, non censetur agere contra finem agentis, qui est assimilare sibi passum; quod passum, illius est tota sphaera. Ergo etiam non censetur agere contra finem agentis, cuius est assimilare sibi passum, si producat in parte passi totum id, quod producit in passo antonomastice, hoc est in tota sphaera activitatis.

NON SATISFACIT 3. Quia posito calido ut quatuor, sequitur ab alio calido ut quatuor, debere produci alios quatuor gradus caloris, quod ipsum probatur. Tunc debet producere calidum ut quatuor, alios gradus ut quatuor, quando potest obtinere finem a natura intentum, qui est assimilare sibi passum. Sed tunc poterit adhuc assimilare sibi passum, quia illi priores gradus non sunt passum illius, sed nonnisi posteriores quos produceret. Ergo nonnisi posteriores producendo assimilaret sibi passum. Et sic hanc assimilationem in eo stare ut nec ab alio principio inveniatur simile quid productum, hoc ipsum probari deberet.

Omnes has difficultates, dicunt seclare solvere, ii, qui gradum heterogeneitatem defendunt, dicuntq; calidum ut quatuor in alio calido ut quatuor non producere unum gradum, quia deberet producere quintum, quem producere non potest, utpote nobiliorem illis gradibus; debilius autem non potest producere effectum fortiolem. *Nihilominus*

RETORQUETUR 1. argumentum. Quarendo cur in 1. parte subiecti, in qua supponitur calidum produxisse duos gradus heterogeneos, cum alios duos sequenti tempore producat, cur inquam eodem tempore illos non producit, idq; in eadem parte subiecti, si id referatur in conditionem agentis, etiam nos referemus, cur non producantur illi gradus homogenei; si id referatur in debilitatem principii. Contra erit, atque est agens potens in prima ac in secunda parte temporis. Deinde cur illas vires quas effudit ad alios gradus producendos, in remotioribus partibus, non colliget ad nobiliores gradus producendos, bene enim dicere possemus etiam nos, quod maiores vires requirantur ad producendum in eadem parte plures gradus simul, quam dispersim, nec adhuc reddunt rationem, cur in passo sibi dissimili quoad gradum unum, non possit poni ille unus gradus.

DICES. Supra contra responsionem Oviedo, dictum esse non debere securri, ad naturam agentium.

RESPONDETUR. Dictum est non debere recurri hic ad naturam ipsorum agentium, quia concessit Oviedo non esse recurrendum, cui tamen ostensum est, quod ad naturam agentium recurrat. Hic autem recurritur ad naturam ipsorum agentium, ex concessis.

RETORQUETUR 2. Argumentum, quarendo, quando producit agens calidum ut octo, in parte proxima tres gradus, an etiam in partibus remotis producat gradum, qui sit homogeneus, cum aliquo ex illis tribus in parte eadem subiecti producat, vel heterogeneus. Non possunt dici heterogenei, quia per illos primus gradus caloris producit nonnisi gradum primum, & secundus secundum, erit ergo homogeneitas. Quod si gradus in partibus remotioribus producti sunt homogenei, cum gradibus in parte viciniore productis, quærere restat, cur in eadem parte subiecti non fuerint producti. Ergo ulterius, tota sphaera illa, constat gradibus non solum heterogeneis, sed etiam homogeneis. Ergo idem dici poterit de intensione. Denique si illi gradus sunt homogenei, cum eodem tempore producantur cum gradibus productis, in proxima parte, & primum gradum in illa non producit, nisi primus gradus agentis, qui fiat ut unus gradus, vim habeat similes eodem tempore gradus producendi? Unum quidem in propinquiori, & alios in partibus remotioribus; curque illas vires non colligit, vel ad producendos nonnisi heterogeneos, vel ad homogeneos in eadem parte. Neq; valet si dicas. Quod in eadem parte subiecti, non possent esse plures gradus ejusdem rationis, cur non enim? Sicut possunt esse in eadem sphaera: & si dicatur ex natura agentis oriri, quod non possit in eadem parte subiecti eos gradus ponere, dicemus & nos, ex natura subiecti oriri, quod eos gradus simul ponere non possit, qui ponuntur divisim.

RETORQUETUR 3. argumentum. Quia casu quo sit passum intensum ut quatuor, & accedat agens intensum ut quinque, non est ratio cur in passo ut quatuor, non producat gradum ut quinque, nam habet gradum æque nobilem, qui, non est ratio cur non principiet illum gradum ut quinque. Neq; valet si dicas, quod antecedentes gradus inveniatur ab alio principio productos, quæ enim hujus ratio quod jam tunc agere non possit ulterius, etsi invenisset duos gradus, potuisset addere alios duos, cur non illum quintum gradum? Unde in solutione hujus difficultatis non poterit recurri ad heterogeneitatem, ad quam tamen unice recurritur.

Hac retorisione posita

SUPPONO. Imprimis agens agere uniformiter difformiter, hoc est producendo sibi similem qualitatem, non tamen cum intensione tanta, qualem habet, & quidem in parte remotiori producendo qualitate minus intensam. Quod si velis dicere servandam esse hanc uniformem difformitatem, quantumvis in viciniore parte, producat totum simul quod potest sparsim, modo in parte remotiori, producat aliquid non ita intensum, ac in prima, si inquam id velles dicere, verum erit quod ager tunc agens uniformiter difformiter; sed jam non satisfacies experientiae & principio, quod jam

SUPPO

SUPPONO 2. Unumquodq; agens, habet a-
ctivitatis suæ sphaeram, in qua agit semper, quod
si habet certam activitatis suæ sphaeram, obli-
gatum est in tota illa agere. Sed si in partibus
vicinioribus produceret id, quod deberet pro-
ducere, in remotioribus partibus, vel adhuc pro-
duceret aliquid in iis partibus remotioribus, vel
non produceret. Si nihil produceret. Ergo non
impleret sphaeram activitatis. Si autem produ-
ceret aliquid. Ergo illa sphaera & esset sphaera
activitatis illius, ut supponitur; & non esset,
quia haberet vires sufficientes ad agendum et-
iam ultra illam, nam conferendo vires ad pro-
ducendum in parte viciniori, quod aliàs produ-
xisset in parte remotiori, & tamen agendo etiam
in partes remotiores, ostendit sphaeram suam a-
gendi, non claudi vi illa priore agendi conversa
ad partes viciniores, sed posse illam extendi ad
partes remotiores, adeoque priorem illam sphae-
ram, non esse adæquatam sibi.

SUPPONO 3. Si ulterius quæras, cur unum-
quodq; agens habeat determinatam activitatis
suæ sphaeram, reddi potest ratio, quam adfer-
rent oppositi; cur etiam in ipsorum sententia,
sit determinatum agens, ad tantam heteroge-
neitatem graduum, & in tanta extensione po-
nendam? Ratio rursus reddi potest, quia con-
ditio operandi, sequitur conditionem essendi.
Si ergo conditio essendi est limitata, etiam erit
limitata conditio operandi. Quod si quæras,
quare tantam & non maiorem habeat conditio-
nem operandi, iteratoid in conditionem essen-
di, ita vel sic limitatam referri debet. Videmus
enim plura Angelos nosse quàm homines, plu-
ra Deum, quàm Angelos; exigente ipsa condi-
tione essendi, talem conditionem operandi, ad
quam etiam in præsentia attendi debet.

SUPPONO 4. Quando aliqua sunt æquè li-
mitata in ratione essendi, sunt etiam æquè li-
mitata in ratione operandi, & si unum ex illis
non potest aliquid agere, etiam aliud ex illis
non potest idem agere, si negatio agendi oriatur
ex defectu virtutis. Atque ita si v.g. calidum ut
quatuor, non possit agere aliquid, nec produ-
cere aliquem gradum, idque defectu virtutis, nec
aliud calidum ut quatuor, poterit quidquam
agere, cum, quæ est ratio non agendi in uno, sit
etiam ratio non agendi in alio, nempe defectus
virtutis.

SUPPONO 5. Omnia hæcenus dicta, resolvi
ultimatè in naturam agentium, à posteriori no-
bis cognitam. Quod autem non sit absurdum,
ultimatè aliquas difficultates in naturam agen-
tium refundere, pluribus ostenditur; & ita v.g.
calidum opponitur frigido. Cujus ratio reddi
non potest ultima, nisi natura à posteriori per
experientiam cognitio. Rursus, posito quod
dentur species visibiles, penetrant se in eadem
parte subiecti, nec tamen efficiunt confusam
visionem, cujus ratio ultima, est natura specie-
rum, & sic de reliquis. *His Suppositis*

RESPONDETUR. Primæ difficultati, cur non
producantur in prima parte omnes gradus, qui
possunt produci in partibus remotioribus; quia
scilicet agens habet sphaeram activitatis determina-
tam, quam implere non posset, si eos gradus,
quos deberet producere in parte remotiori,
produceret in parte proxima, ut dictum est sup-
posito secundo.

RESPONDETUR 2. difficultati. Cur scilicet
non producat tanta intensio, quantam in se
habet agens accidentale. Quia obligatum est
agere uniformiter difformiter, ut dictum est
supposito primo & secundo.

RESPONDETUR tertiæ difficultati. Cur pas-
sum illud calidum v.g. ut quatuor, non possit
producere in seipso quintum gradum. Cur
item aliud agens calidum ut quatuor, in eodem
passo nihil producere potest, idque ideo, quia
duo agentia similia, ejusdem etiam sunt condi-
tionis in operando, ut dictum supposito quarto.

RESPONDETUR difficultati quartæ. Quia
actio, semper debet esse in talibus agentibus u-
niformis difformis: hinc in calido ut quatuor,
non potest calidum ut quinque addere illum u-
num gradum.

INSTABIS ad responsionem quartam, quod
passum intendere seipsum non possit, non est ex
defectu virtutis, sed ex eo quod nihil agat in se-
ipsum.

RESPONDETUR. Sicut ignis se augmentans
non dicitur agere in seipsum, quia illud passum
in quod suam formam induit, est ab illo distin-
ctum realiter, quamvis postea ratione partium
homogenearum, cum illo continuetur, conse-
quenter si calidum ut quatuor, produceret in se
quintum gradum, nondum ageret in seipsum,
adeoque quod in se non producat illum quintum
gradum, non debet rejici in hoc, quod ageret
in seipsum. Quod si transferas difficultatem &
inquiras, cur ipsum passum calidum ut quatuor,
non possit in seipso producere quintum gra-
dum, recurri debet ad naturam agentium se-
cundum suppositum quintum.

Punctum Difficultatis 3.

Satisfit instantiis Theologicis.

OBJICITUR 1. Si staret intensio gradibus ho-
mogeneis, non posset salvari intensio visio-
nis beatificæ. Quod ipsum probatur. Qui in-
tensius videt Deum, visio illius est dissimilis vi-
sioni eorum, qui vident Deum remissius; sup-
ponamus enim unum sanctum videre Deum vi-
sione intensa ut octo, quatuor autem sanctos vi-
dere Deum visione intensa, ut duo, quo posito
visio illius qui videt Deum visione intensa ut o-
cto debet esse dissimilis visioni illi quatuor San-
ctorum, si enim non esset dissimilis, æquè illi vi-
derent Deum ac videt ille perfectius videns.

RESPONDETUR communiter, quod collecti-

† (E) 3

vè ac-

ve accepti illi quatuor sancti, æquè perfectè videant, ac videt unus ille, licet distributivè accepti, non æquè videant; sicut si decem habeant singulos denarios, & unus etiam decem, singuli distributivè accepti non erunt æquales illi uni divitiis, erunt collectivè accepti. Est alius satisfaciendi huic argumento modus, quia scilicet intensio, sicut debet recipi in eadem parte subiecti, ita debet recipi intensio actuum in eodem actu, quam unitatem actus, quia non habent visiones plurium sanctorum, habet autem actus illius unus, fit ut adhuc sit dissimilis in intensione, hæc una Visio, illis alijs pluribus.

OBJECITUR 2. Sequitur ex nostra sententia, quemlibet iustum mereri tantum gratiæ, quantum in ante præhabuit: nam actus meritorius dignitatem sumit, à persona magis digna dignitate gratiæ; quo posito, demus quod aliquis iustus habeat decem gradus gratiæ, ipsum dignificantis, sanè cuilibet gradui dignificantis, debet respondere saltem unus gradus gratiæ, quia uno gradu gratiæ non datur minus. Sequela autem concedi non potest, quia aliàs unusquisque iustus, mereri deberet semper duplum gratiæ, quod vix Beatissimæ conceditur. Quæ difficultas locum non habet, si gradus sint heterogenei; facile enim dicitur, actu illo non acquiri gradum gratiæ, superiorem omnibus antecedentibus, sed acquiri gradum non nisi gratiæ inferioris ordinis.

RESPONDETUR. Negando sequelam. Illam propositionem, actus meritorius sumit dignitatem à persona magis digna, dico esse veram, si cætera sint paria, inter quæ est, ut totus ille habitus, quantum potest, concurrat ad illum actum. Quia autem non ad unum, quemque actum, concurrat habitus quantum potest; hinc nec per unumquemque actum, meremur tantum gratiæ, quantum præhabuimus.

INSTABIS ex Hurtado. Casu quo idem obiectum pluries videatur v. g. in se, & in speculo; item audiatur sonus & echo, ex utraq; visione & auditione, non sit una perfectior visio aut auditio, scilicet duplex imperfecta. Ergo major intensio non fit additione gradus ad gradum.

RESPONDETUR. Præter dicta ex Arriaga, quod ad hoc ut dicatur intensio fieri, non solum sit necesse repræsentari idem obiectum, sed eodem modo, cum ergo non eodem modo repræsentetur Obiectum in seipso, & in speculo, fit, ut ex duabus visionibus, non constituatur una intensior visio. Quod attinet ad auditionem soni & echo, addit Oviedo, cum corrupto sono directo, tum primum fiat Echo, ideo ex sono & Echo una intensior auditio constitui non potest, quia illa quæ non existunt eandem intensiorem constituere non possunt.

Ad solutionem huius Instantiæ, & aliorum Argumentorum superius factorum:

QUÆRES. An visio unius, v. g. sancti, sit inten-

sior non additione gradus ad gradum (idem proportionaliter dicendo de operationibus vitalibus) sed ita, ut effectivè quidem proficiscatur illa intensio visionis Dei, à lumine gloriæ, & in alijs materiis, à potentia fortiore, vel magis applicata: Jam autem formaliter, ab ipsa indivisibili actus entitate, pluribus aliorum actibus æquivalente. *Ad quod affirmandum*

RATIO 1. haberi potest. Si visio (idem dic de quacunque operatione vitali intensior fieret) additione gradus ad gradum, vel illa additio esset, ratione gradus claritatis ad gradum claritatis, vel additione unius entitatis cognitionis, v. g. spiritualis, ad aliam cognitionem homogeneam neutro ex his modo salvari potest intensio cognitionis. Non primo, quia claritas & evidentia cognitionis, non est quid realiter à cognitione distinctum. Ergo per solam additionem gradus claritatis, ad gradum claritatis, non potest salvari intensio cognitionis, cum non sit distincta realiter à verbo mentis seu cognitione.

Non etiam secundo modo. Quæro enim, an illa cognitio sit una & indivisibilis, an plures, si est una, ergo illius intensio, non potest salvari per additionem gradus ad gradum: nihil enim additur sibi met ipsi. Sicut enim illa cognitio est multiplex. Contra erit, quia nemo dicit Sanctum, videntem intensè Deum, dicere simul plures actus circa Deum sed unum non nisi, & sicut quando aliquis intensè peccat, non dicitur plura peccata committere, sed unum, quod malitia æquivalet pluribus; ita idem dicendum de cognitione, quæ est visio Dei, & de alijs actionibus Vitalibus.

RATIO 2. Quia dum cognosco idem obiectum quod ante, ex eodem motivo, quo ante, sed hunc clariùs & evidentius, vel habeo cognitionem illammet ipsam, quam habui antea, & hoc non, quia à privatione ad habitum non datur regressus. Vel habeo plures similes illi, quas habui ante, & hoc non, quia non experimur nos multas habere cogitationes, ex eodem motivo, circa idem obiectum. Cum tamen diversitatem nostrarum cognitionum experiamur in nobis. Et si dicas illas non discerni, quia sunt ex eodem obiecto, & de eodem obiecto, & ex eodem motivo, cur illas ponis, cum pro illis nec ratio sit nec experientia. Ponamus item de aliquo obiecto cognitiones inevidentes, coeant illæ ad intensiorem faciendam, vel constituent cognitionem magis evidentem, vel magis inevidentem. Si constituunt magis evidentem: Ergo qui intensius opinatur, evidentius noscit, si evidentius: Ergo habet evidentiam. Opinio autem evidentiam non admittit, consequenter nec ille jam opinabitur. Quod si illæ cognitiones constituent magis inevidentem cognitionem, ergo & ex pluribus cognitionibus remissis, constituetur potius magis remissa cognitio, quam intensa, tu autem vis intensiorem salvere.

RESPON-

RESPONDEBIS. Quod opinans, evidentius sit habiturus quod opinetur.

CONTRA. Quia: cognitiones illæ non versantur circa opinionem, tanquam circa objectum penetrando an illud sit opinio. Hinc evidentiā, non debet crescere circa opinionem tanquam objectum, saltem solam; sed crescere debet circa objectum opinionis. Restat ergo ut dicas, quod quando ex eodem motivo, & circa idem objectum, nunc clarius versor, referendum id esse, in conditionem ipsius actus, supra descriptam.

RATIO 3. est. Quia si ex pluribus cognitionibus remissis, conflaretur una intensior, id ideo fieret, quia etiam ex pluribus gradibus caloris remissis, fit unus intensior, sed hæc ratio non evincit, quia non est absurdum dicere, quod manca unus gradus, & expectet ut ita dicam productionem aliū gradus; est autem absurdū dicere, quod una cognitio duret, quousque adveniat alia, numero solo distincta, nulla item est ratio vel experientia, quæ dicat, fieri simul plures illas entitates cognitionum, cumque illæ cognitiones etiam plures, secum consistentes, possint facere cognoscentem, pluribus cognitionibus cognoscentem, & non intensius cognoscentem, quomodo dicitur reddi intensius cognoscentem. Et certè accessu unius, tunc intenditur aliud, quando duo communicare possunt subiecto aliquid, quod unum non communicat, & sic duo gradus caloris intendunt subiectum, quia unus non potest hoc communicare, quod communicat alius; hinc & ipsum subiectum recipiens calorem, si experientia sit capax, experitur de illa additione magis calere. Jam autem duæ cognitiones de eodem objecto, ex eodem motivo, parces item in omnibus, non videtur, quid communicent subiecto, & cur se non habeant ita, sicut non nisi plures posita cognitio, sine ulla intentione. Denique experimur quod interdum habeamus cognitionem valde debilem de objecto, repetimus cognitionem, æquæ manet debilitas, quamvis ratione habitus acquisiti, facilioremur ad illas habendas. Experimur rursus, interdum de eodem objecto, ex eodem motivo, immediatè postea cognitionem sequentem intensiorem, clariorem, evidentiorē esse. Quæro: cur repetitio illa, cognitionem pro prima parte casus non causaverit intensiorem? Quæro, immediatè post succedens, cognitio, quare est intensior? Apparebit autem huius cognitionis intensiorem non haberi præcedentibus, quia in priori parte casus, supponebantur esse plures cognitiones, & tamen nihil plus esse evidentiæ. Neque valet si id referas in id, quod posteriori cognitioni coexistant; unde enim de hac coexistentia?

DICES. Intensio, ex dictis contra Durandum, non fit per productionem excellentioris entitatis, corrupta imperfectiori, Ergo nec intensio

cognitionis stabit in indivisibili illius entitate.

RESPONDETUR. Intensionem esse duplicem. Unam formalem, & aliam æquivalentem. Formalis intensio fit additione gradus ad gradum. Æquivalens autem in indivisibili aliquo consistet. In intensione formali, est necesse ut præsupponantur plures gradus, id est, tu existentes. In intensione autem æquivalenti, supponitur non nisi una illa entitas. Ratio quia cum illa formalis intensio stet additione, & addi non dicitur quod non est, necessariò deponetur existentia illorum plurium graduum. Jam autem intensio æquivalens, cum stet solo uno actu, nõ exigit aliorum minus remissiorum coexistentiam. Directè autem ad argumentum dici potest. Durandi sententiam non tenere, ob rationes contra illum supra allatas; quæ non militant pro præsentia.

DIFFICULTAS IV.

De Intensionis termino.

Sicut duplex est terminus, Unus à quo, & Alius ad Quem; ita & in intensione terminus à Quo est parvitas, terminus ad Quem est magnitudo. Quod attinet ad Terminum parvitatē in intensione.

ASSERO 1. Intensionem rerum materialium, habere terminos parvitatē, ultra quos naturaliter non potest existerē.

RATIO: quia intensio materialis exigit subiectum materiale, subiectum materiale quantitatē, quantitas autem determinat sibi certum minimum, ut explicatum est in quantitate, infra quod minimum conservari non potest. Ergo nec naturaliter conservari poterit intensio materialis, quæ etiam exigit naturaliter subiectum extensum, & hoc appellari potest: terminus parvitatē extrinsecus.

ASSERO 2. Posito quòd dari possit punctum materiale, dari etiam potest punctum qualitatis.

RATIO, quia non est major ratio, pro uno, quam pro alio.

ASSERO 3. Quamvis possit dari punctum qualitatis, non potest dari punctum seu indivisibile intensiois.

RATIO. Tum quia illud indivisibile intensiois, & esset indivisibile intensiois, ut supponitur, & nõ esset: quia intensio formalis ut supponitur, stat pluralitate partium: nulla autem pluralitas in indivisibili intensiois. Tum quia illud & esset intensum ut supponitur, & non esset intensum. Quia intensio formalis dicit augmentationem, additionem, & quo non posito, non esse illud Tale, magis Tale; jam autem indivisibile excludit ista: imò non apparet, quo tunc illud indivisibile intensiois, esset distinctum ab indivisibili qualitatis, quidquid enim adferetur destruet in indivisibili intensiois, rationem indivisibilis. Tum quia non est de ratione qualitatis esse intensam, aliàs non esset possibilis qualitas